

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középente, Stein J. könyvkereskedése.

Szerkesztői szállás:

belső-szénteza 131. szám.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetők felvételnek Bécsben Oppelk Alajnál (Wollzeile 22. sz.) J. Haasenstein és Voglorné (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsasse Nr. 60.)

Nyilvántartási emekke sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csatolandók.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, a. m.

kedden, csütörtökön és szombaton reggel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

október—decemberi folyamára.

Egy évre . . . 12 forint o. ért.

Félre . . . 6 „ „ „

Évnegyedre . . . 3 „ „ „

Egy órá . . . 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középente Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, október 27. 1868.

(y z n.) Az országgyűlés által kiküldött bizottságok fáradhatlan buzgalommal dolgoznak.

Első helyen a népiszkolák ügyében folyó tárgyalásokat említi, melyek ma a kultus és közoktatási miniszter jelenlétében megkezdettek.

Huszonkét kérdés van felállítva; ezekre a meghívott szakértők előadandják véleményeiket.

Az eljárás a tanácskozáskor nagyon egyszerű, mert a szakértők egyenként hallgattnak meg, egymás között tehát nem fognak külön tanácskozni, mely intézkedés a hosszas viták elkerülése végett történt.

Nem minden szakértő mond véleményt mind a 22 kérdésre; hogy melyik iránt nyilatkozzék, az illő tetszésétől függ.

Az országgyűlési bizottság egyébiránt meg lehetőszen egyetért a fővekre nézve — hír szerint — csak a praeparandiákra vonatkozó költések kérdésében merültek fel nagyobb nehézségek, — míg a későbbi intézkedések valószínűleg egyszerűen mellőztetni fognak, mert azok — az általános uralkodó nézet szerint — a gyermekápolás, nem pedig a nevelés köréhez tartoznak.

E pillanatban legalább így áll a dolog, vajjon nem vesznek-e majd a vélemények más irányt, az a következő tárgyalásokból fog kitűnni.

Az enquete mindaddig folytatandja üléseit, míg a bizottság egytől egyig minden meghívott szakértő véleményét meghallgatta.

A kérdések praecisirozása mindenesetre sieteti a tárgyalásokat, és így nem minden alap nélkül kezd lábra kapni azon remény — melyet eddig nem igen táplálhattunk a munka óriási nagysága miatt — hogy még ezen az országgyűlésen a népművelési törvény is megszűlehetik.

A nemzetiségi kérdésre nézve arról értesül egy itteni nyomtató lap, hogy a baloldal néhány coriphaeusa, közöttük Nyáry Pál is, csaknem felült az ugynevezett nemzetiségi képviselőknél, mert ezek — egyik mult levelemben körvonalozott — óhajtaikat márnár támogatni készültek, azonban még jókor lőnek figyelmeztetve — miként mondani szokás — a köpeny alól kilógó lábára, és visszavonultak.

Főleg a felső megyékbeli (Nyitra, Trenesin, Thuróc, Zólyom sat.) magyar elem volt nagymértékben allamirozva, mintán a közügyekre gyakorlódó befolyása, ha román és szerb testvéreinknek az adminisztráció egységét nagy mértékben veszélyeztető követelése törvényerőre emelkedik, végkép megszűnt volna.

A polgári perrendtartás, a mely nem sokára törvényre lesz, illetékes körök értesítése szerint, csak jövő 1869. április elsőjén fog életbe lépni. Ezen halasztást a királyi kuria szükségesnek talált radikális átalakítása teszi elkerülhetlenné.

Ennyit törvényhozási dolgokról.

Ma itt minden ember puszkaporszagot érez, melyet a szél ezuttal nem Páris, Berlin, vagy Szentpétervár felől hoz — mint eddig rendszeren, mert az, most az egyszerű, részint helyben keletkezett, részint Bécsből jött.

Ugyanis százakra megy Budapesten azon — a szegényebb osztályhoz tartozó — családok száma, melyeknek, a szó szoros értelmében, nincs szállásuk. Az éber városi tanács tehát a m. kir. honvédelmi miniszterium által, azt kérte a budai főhadparancsnokságtól, hogy az utolsó hadjárat alkalmával kórházak gyanánt használt fabódékat szállásolhassa el azokat, kiknek nincs lakásuk.

Az engedély megadatott, a város néhány ezer forintot költött a bódék kiigazítására; azonban tegnap a m. kir. honvédelmi miniszterium leirata érkezett hozzá, melyben arról értesítették, mikép azokat jövő 1869 dik év tavaszánál tovább nem használhatja.

E terminus praeciusi elég volt arra, hogy belőle mindenféle következtetéseket vonjanak.

És mi lehetett a legtermészetesebb következtetés? az, hogy tavaszra kiált a háború, — mit mi, laikusok, ugyan nem tudunk, de a kormány már tud és azért nem engedi tovább használatni az érintett bódékat, mert akkor ismét kórházakká alakíttatja át.

Nem lehet tagadni: e combinationnak van, vagy legalább látszik lenni valami alapja, — a rettegést puszkaporszag mindamelllett bizonyára csak hamar eloszott volna, ha nem jö meg a bécsi távirat, mely szerint Beust báró, az ottani vérendszer-bizottság tegnapi ülésében jelentékeny teljes beszédében fejtegette: miért van Ausztriának 800,000 főből álló hadserege szűksége? — fontos indokaival — melyek titokban tartására kötelezték magukata bizottság tagjai — keresztülvívén azt, hogy a nagy többség a főlebbi számot megajánlotta.

Beust jelentékeny beszéde, a fontos indokok, a titoktartás, a 800,000 ember megszavazása, a pesti katonai fabódék használhatóságának jövő tavaszra kitűzött zárdeje.

Kell-e még több, hogy a puszkaporszag terjedjen?

És mit mondhatott a birodalmi kanczellár jelentékeny beszédében?

Egyre szívesebben mernék tenni, semmi egyebet, mint körülbelül ezt: „az európai constellatio nem olyan, a mely megengedhetné, hogy Ausztria zsebre dugott kezével nézze a többi államok fegyverkezését és a szükség esetében készületlen álljon, — más szavakkal: si vis pacem para bellum!”

Ezt pedig már addig is jól tudhatók, — tehát még korán van félre verni a harangot.

Halottak napján.

Mig az európai népek önfejlődési küzdelmökben az újabb idők vívmányait, alkotmányos úton, magok és utódai számára biztosítani törekednek; fejedelmek és államférfiak a hívágy szellemétől ösztönözve, új győzelmek és hódítások reményében, vagy a megtámadtatás félelmétől, nyugtalanítva fegyverkeznek s más-más coalitók létrehozásában fáradoznak.

Mig hazánk alkotmányos szervezésének nagyszerű kérdése minden gondolkodó főt igénybe vesz, s az osztrák-német tartományok szabadelvű alakulása, az évszázados bilincsek nyomasztó súlyát lerázza, nemcsak a szegény foglyok lábairól, hanem a szabad ember leléről is.

Mig a keleti kérdés mumusától rémitve majd a muszka-oláh betöréssel ijesztgetnek, majd egy kis becsempészett herceg vérmes illúzióján, merész tervein nagyokat mosolygunk.

Mig a bécsi lövész-ünnepély alkalmával ép azok ülik meg a könnigrúti testvérgyilkolás torát, kik szép beszédekben éltetik a német egységet.

Mig a szomszédban gyilkos kéztől esik el egy népszerű fejedelem, másfelől a szabad Svájc szabad bércein oszlopot emelnek egy nehezen sujtott, melyen leigázott nemzetnek, mintegy felkiáltójelül Európa szabad népeire.

Mig mindezen események hallatára folytonos izgatottságban tartatunk, olvasásába belefáradunk: addig a kor szelleme gyászszárnyakon repül át egy beomlott sir felett, könyvet ejt reá s elszáll azon kérdéssel: vajjon egy újabb század lefolytával haládatosabb lesz-e az emberiség régi jöltévi iránt?

Mindjárt lejár ez év, s a ki 400 év előtt sirba szállt, kit búváznak, boszorkányokkal cimborázónak tartottak kortársai, s szegénységben, nyomorban hagytak elveszni, noha fényt derített és világosságot, sokakat gazdagokká és bölcsökké tett s búvós szavainak hatalmával nemcsak észhez és szívhez szólott, hanem eszközt szolgáltatott, lehetségesé tette, hogy a hatodik nagyhatalom: a sajtó, az igazság, jog és szabadság érdekében komoly, férfias, helyeslő, vagy kárhóztató, szabad szót hallathasson, — e halott, ki 400 év óta aluszsza örök álmát, kinek

gyász emlékét ez évben meg kellett volna újítani, nem érdemesítettett arra, hogy róla megemlékezzenek, még azok sem, kiknek kenyeret adott, ha ő éhen halt meg.

E nagy halott nem más, mint Guttenberg János, a nyomtatás mesterségének feltalálója, ki 1468. febr. 24-kén halt meg, s kinek haláláról, tudtommal, senki sem emlékezett meg ez évben. Megemléksznünk hát mi e szerény lapok hasábjain, nézetünk szerint, legjobban úgy, ha az emberiség iránti érdemeit föllevenítjük, felrisszítjuk, a dolgokat, a miket egyébiránt minden művelt embernek tudnia kell.

A régi jó időkben nem voltak nyomtatott könyvek, ezek az egyiptusi papirus csemete leveleire irattak, nagy gondnal, kivált egyes irástudó szerzetesek által. Ha meggondoljuk, hogy ezeknek a csinosság, egyformaság és mindenekelőtt a helyes, hiba nélküli lemásolást kellett szem előtt tartani, természetesnek találjuk azt is, hogy nagyobb terjedelmű könyven pár évig dolgozott egy ember, s hogy az több száz frtba kerüljön, csak könyvtárak számára gazdag fejedelmek, vagy zárdák által vétethetett meg.

E szerint tehát a nagy közönség hozzá nem férhetett a tudomány és bölcsesség terjesztőjéhez, mi volt tehát természetesebb, mint-hogy a tudatlanság általános volt s a 14-ik és 15-dik században számtalan keresztény papot és szerzetest lehetett találni, ki írni és olvasni nem tudott.

Egyes tudósok helyes tapintattal fogván fel a tudomány befolyását az emberiségre; korán jöttek azon gondolatra, hogy a könyvek gyors lemásolása és több példányban sokszorozása végett valami módot kellene találni. A terv részben, de csak részben sikerült. Fatáblákat készítették s azokra a szöveget kimetszték; de ez eljárás annyiban volt hiányos és tökéletlen, hogy mindent oldálnak egy tábla, tehát egy nagyobb könyv-nél néhány száz ily tábla kellett, melynek hiba nélküli kimetszése sok időbe került, s ha végre megvolt, alig lehetett vele 30—40 példányt nyomtatni, mert a fa, lágyasága miatt könnyen felszívva a nyomtató-festéket, rövid időn haszonvetlenlenné vált.

Más célszerű módot kelle tehát találni, hogy a 15-dik században, Olaszországban felébredt classicus műveltséghez hozzáférhesen a tudományt szomjazó lélek. E feltalálás érdeme a mainzi Guttenberg Jánosé, 1440 körül. Ő egyes pálcákat készített, melyek végén a betűk, kiálló alakban, kifaragva voltak. Ezen pálcákat kénye kedve szerint rakhatta össze, s ha szolgálatukat megtették, szétbontatta, s így többször és különb tartalmú könyvek előállítására használhatta.

Ime a mai nyomtatás alapfogolata létrejött, de a betűs pálcák előbb csak fából, utóbb vashól készítették, azok lágyaságuk, ezek élességük miatt célszerűtlenné valának.

Mint minden szegény ember, ki valamely nagyszerű vállalat kivitelére nem bír a szükséges pénzerővel, ő is mást vont titkába, s kivált Schöffer Péter és Faust János aranyműves segélyével találta fel a most is használatban levő ón és ércz vegyületből készült betűket, s ezzel a fölfedezés be volt végezve, a kitűzött cél el volt érve.

Szükségtelen mondani, hogy a nyomtatás mestersége eleinte nagyon tökéletlen volt, sőt ördögös mesterségnek tartatott, de az idők folyamában bámulatos tökélyre nőtte ki magát, annyira, hogy a gőzerő feltalálása óta, a gyors-sajtó által, százezer ívet és könyvet küld ki a nagyvilágba mind meg annyi prófétát, kik hirdetik az igazságot, terjesztik a műveltséget.

Ennyit Guttenberg Jánosról, a ki az emberiség jöltévi között bizonyára kitűnő helyet foglal el. Ilőnek tartottuk, hogy ha már azon népek és egyesek, kik szellemi felvilágosultságukat, az anyagi fejlődés terén nyert s hovatovább inkább terjedő haladásukat köszönhetik, általános mámorukban, bárha az ily évszázad ünnepélyek napirenden vannak, róla megfelekedezni látszanak, halhatatlan emlékét legalább a sajtó, mely lételet neki köszönheti, ez igénytelen képviselője által újítsa meg.

Maradjon meg tehát az ő emléke nemzedékről nemzedékre, s legyen áldva sir hantja!

Máday János,

Lapszemle.

Az egykor oly hallgatag „Kron. Ztg” nyelvét megoldák az események, s a régi szerepet a „Sieb. Bote”-ra hagyva, nem a szót szaporítja, hanem egymásra hozza a talpra esett kijózanító és alapos tanulmányra mutató cikkeket. 164-dik számában: „A nemzeti egyetem hajdan és most” czim alatt egy ily cikket olvasunk.

Azon korra emlékeztet, midőn a hatóságok egyetemi küldöttei közül az első volt a szövívő, a második a viszhang. Akkor volt ez, midőn a Metternich rendszere fél Európát és a szászokat az alattvalók korlátozott értelmének megfelelő siri nyugalomban tartá, a kiváltságok és a rendőrség védpaissa alatt; akkor volt ez, midőn a szellem fejébe húzták a hálósapkát, s a szász tanárok és senatorok azt hirdették, hogy a szász alkotmány a világ legszabadelvtűbb intézménye. Azon időben, midőn a comes Katalin napjára hívta egybe az egyetemet, s a 11 „Publica” tanácsai megtarták a székgyűléseket, melyekre minden faluból a bíró és egy esküdő jelent meg; a szék küldöttsége, vagy ezek által választott megbízottak elmentek a szék főtisztviselőjéhez mindenféle ajándékokkal s szerényen megkérdezték: akar-e ő bölcsesége első egyetemi követ lenni, s kit óhajtana maga mellé másodiknak? Rendszeren írt, vagy a tanács jegyzőjénél, avagy a kerületi inspectornál megkapták a kész kijelölési listát, melybe néha nemcsak a polgármester vagy királybíró, de az utának következő főbb tisztviselő vagy valamelyik érdemes senator vala bejegyezve a tisztességre és napidíjra — bacsas az elmitelt hivatalnokok nem látták jónak másnak juttatni e kitüntetést. Mintán így a vidéki választók kellően útastiva voltak, s a városi communitas kiválasztottai is szokás szerint megbajolták a kiadott jelszó előtt — formászerűen megtörtént a választás, előre tudva levén ki lesz az első, ki a második egyetemi követ.

Az egyetemi küldöttek ajándékokat vittek a comesnek: vadat, jó szőlőt, stb. stb. N-Szebenben az egyetem zöldsasztala körül tilt a hatóságok 11 első követe, mögöttük, a falmelletti padokon a másod küldöttek; a szavazás törvényhatóságunkint történt, az első követek által, a másodküldöttek soha sem merészkedtek az elsőkel ellenkező nézetet nyilvánítani.

Hát az útastások? Főlöskégek valának, mintán ugyan azon tanácsok készítették, a szabálypontok értelmében, melyeknek tagjaiból kerültek ki a követek. Ujabb kiadásokat illetőleg a „delegált egyetem” (a comes és az egyetem jegyzője) maga idejében bekérték a törvényhatóságok véleményét. Az egyetemben csak a „Publica” szavazatait kelle összeszámítani, mit az egyetemi jegyző teljesített; alig maradt néhány fontosabb gazdasági ügy a segesvári első követre, ki „in oeconomia” állandó előadója volt az egyetemnek. A többi követek sorra kapták az egyetemhez fellebbezett pereket; egy ülészakra 20—30 esett, melyek előadásával a 22 egyetemi küldött 3—4 hétig foglalkozott; az üres időt szórakozásra fordított — többek közt a különböző székek házainál kártyáztak, mi akkor országszerte szokásban volt.

1841 után élénkebb szellemi mozgalmat lehetett észlelni, az egyetemben is; évenként kétszer gyűlt egybe, mert az országgyűlés számára készítették a szász serelemeket; dolgoztak tovább a szász magánjogot kiegészítő statutákon, telekkönyrendet és erdőszeti szabályokat alkottak s megerősítés alá terjeszték. Ez időben egyes kerületekből a jelesebb capacitások küldték az egyetembe, mivel tudták, hogy a fontosabb munkálatok kidolgozása szempontjából így óhajttja ezt a comes; — aztán a nyelvkérdés is hullámmá kezdett válni s e felett az egyetem megállapodást létesített az országgyűlésen előforduló dolgok tárgyában is. Ez időben kezdék a kerületek méltányolni a capacitásokat, melynek valának Kräger Medgyestről, Meister Szászsebesből, Schreiber N.-Szebenből, Trausch, Lange és Roth Brassóból. 1848—50 lerontá a kiváltságolt tekintélyek korlátait. A rendes és rendkívüli egyetemi gyűlések egymást válták fel, s a kerületek 2—3 követet küldtek, kik nem valának bivatalnokok.

1848-ban az egyetem tagjai közt papokat és polgárokat is találunk; ezek rendkívüli úton, rendkívüli határozatokat hoztak. Az 1850-iki egyetem a régi alakját ölté fel s állandóvá lett; sokféleképpen bajlódott; legelőbb kiosztotta a kormánytól kapott

1 1/2 millió kincstári kölcsönt, elővette a felgyűlt percek, melyek még a bűnügyekkel s oly felhívásokkal is szaporodtak volt, melyek addig a főkor-mányszek elébe vitettek; számos nehézség merült fel a nemzeti vagyont illetőleg, egy része a hóbot megszüntetéséből származván. Foglalkoztak a szervezési munkálatokkal is, melyekkel mintegy a egységes liberalis Ausztriához akartak kapcsolni a Sachsenlandot. Nemzetgazdászati ügyek is kerültek szőnyegre s gazdasági reformokat is vitattak. Az utasítások által meg nem kötött követek nagy tevékenységet fejtettek ki, köztük valának a nemzet legtehetségesebb fia; ezek sokat és jól összeírtak az akkori még titkos ülésekben. De az építés nem sikerült, a kormány anyagát sem használta a munkálatokat.

A Bachrendszer tíz évre megszüntette az egyetemet, miglen 1861-ben, az alkotmány helyreállításakor, Salmen ismét egybehívta, s a választások által új ivadék foglalta el a követi helyeket. E választásokat politikai pártügynökök vezették, inkább felülről mint alulról sugalmaztatva. A politikai élet árja csakhamar felcserele az ő comest a comeshelyettesével a Schmerling-rendszer javára s ez alig melegegett meg helyén, már új comeshelyettesült helyébe, a Deák-rendszer támogatása céljából. Az egyetemen Schmidt comesége idejében a Schmerling-rendszer mellett lélek-ből és erőlyesen dolgoztak: Rannicher, Gull, Trauschenfels Jenő, Binder, Schmidt stb. e kor is egy független Sachsenland érdekében (???). Hanem az események hullámai el-sőpörték e művet, csak a n-szebeni fötörvényssék maradt fenn, melynek 1864-ben adták át az egyetem felelősségi székét illető teendőit. E korszak emberei is elkopottatták magukat. 1866 óta új korszak kezdődött.

A leglényegesebb mindezekben az, hogy a szász választó testületek önként bele találták magukat e fordulatokba, azokat választván saját hivatalnokai- vagy a szomszéd hatóság tisztviselői közül, kiket felülről jelöltek ki, s a kik a szél irányával azonosíthatók valának. De a „Kron. Ztg“ ezikk írja nem akar igaztalan lenni, bevallja, hogy a legutóbbi választásoknál nem kap-tak a comes- és környezetétől intéseket. És mi lett az eredmény? Erre cikkirő közlebből felel.

Alkalmilag ismertetni fogjuk e fejtegetés folytatását is. Addig is megjegyezzük, hogy az óságos egyetem ilyszert ismertetése után csodáljuk, hogyan adhat ugyan a „Kron. Ztg“ október 24-kén oly cikkeket közre, melyben a jelen egyetem „jóakara-táról“ szólnak s lehetőknek vélik azt is, hogy a felelős kormány nézeteivel megegyező javas-lattal állandó, miért is „hasznos tevékenység“ re buzdítják; — ez urak eddigi magaviselete o hitre éppen nem jogosít fel; — különben, hátha idő-vel a lehetlent is lehetővé teszi a magas pari-pára felkapott ó-szász egyetemi többség.

Mi azonban a „Sieb. Blätt.“ nézetét osztjuk, mely szerint a királyi földi viszonyok tarthatla-nok: a községi rendszer korhadt, a képvisleti

szerkezet község, szék- és egyetemen roskatag, elavult, s ezekben úgy, mint a gazdaság, ipar és kereskedelem terén — végül a tanügyben a refor-mokra égető szükség van: — miért is azok mielőbbi munkába vételét, s a füstös romok el-takarítását hangsúlyozzuk, újból is sürgetjük, nem csak a haza közérdekében, de a derék szász nép javára is.

A kolozsvári takarékpénztár.

Kolozsvári pénztárszervezetünk egygyel szaporod-tak a most megnyitott takarékpénztárban, melynek nemzetgazdasági fontos voltát s különösen azon jótékony hatást tekintve, melyet az ily inté-zetek a társadalomra mindenütt gyakorolnak, bá-t-ran elmondhatjuk, hogy ez új intézet a legjelenté-kenyebb, legáldásosabb minden pénztárszervezetünk kö-zött.

Az alapszabályok 2. cikkelye ez intézet cél-ját abban határozza meg: hogy a kevésbé vagyonos osztályoknak is alkalmat nyújtson vagyonuk megtakarítására, melynek biztos elhelyezése; hogy a befé-teleket kamatok s ezek kamataival sza-porítsa, s ez által a munkásság és taka-rékosság szelleme ébresztésére hasson. E sorokban van körvonalozva az intézet humanus oldala, erkölcsi átalános hatása, melyet a társada-lom minden osztályára, minden rétegére áldásosan elterjeszt. A vagyonos ember felesleges jövedelmét vagy rendes költségei nélkülözhető részét, addig is, míg reá szüksége lenne, elhelyezi ez intézetbe, hol kamataival szaporodik, míg a birtokosnál csak heverne. Kik saját keresményükből élnek, kiknek meghatározott jövedelmük van, havi bevételükből körülményeink szerint pár forintot elszakasz-tunk s beteszük a takarékpénztárba, hol az to-vábbi betételeinkkel s kamataival észrevétlenül gyarapszik, míg ellenben többnyire elköltenők, vagy legrosszabb esetben hevertetnők; minthogy oly tö-két, melyet magára használni, gyűmölösztetni tud-nánk, bajosan lennének képesek elállítani. Ez oszt-ly számára tehát a takarékpénztár valóóságos életbiztosító intézet, még pedig jobb, cél-arányosabb, mint a névszerinti életbiztosító intéze-tek, melyek éppen azért, mert a társulatoknak szé-pen jövedelmeznek, nagyon szaporodnak. És ez intézeteket nagyobbára ez osztály tartja fenn, ösz-tönözve az emberi élet mulandóságának tudata, csábítva a csapás esetére az utódokra háram-landó csekély jövedelmény által. Pedig legjobban jelezve ez intézetek is némileg takarékpénztárak, a melyek a betevőt örökre lekötöleik; helyeseb-ben határozza meg pedig — szerencsejáté-kok, — melyekben a betevő csak akkor nyer, ha minél előbb meghal. Keserves nyereség! A takaré-kpénztár úján meggazdálkodott tökélyekkel szabadon rendelkezhetünk, oda fordítjuk, hol jobban jövedel-mez, függetlenül hagyhatjuk utódainkra.

De legáldásosabb a takarékpénztárak hatása a társadalom azon tagjaira, kik az életre készül-

Belejutottunk tehát az őszbe, helyesebben a sárba.

Kérem, nem politikai értelemben veszem a dolgot, tárczáimnak politikához semmi köze, aztán meg politikailag belejuthatunk a sárba, ősz nélkül is, tavasszal vagy nyáron — miként ezt már számtalan példa mutatja; azért ne mől-tóztassanak félremagyarázni szavaimat — mely szokás különben nagyon elharapózott újabban — és úgy érteni azokat a mint írvák.

A pórna majd csak akad Prim-je, és le-hetlenné teendi számára az uralkodást, s e Prim nem lesz más, mint az epedve várt viz-vezeték jövő tavasszal megkezdendő működése, azonban ki tudja, nem jutunk-e általa cseberből ismét vederbe, és nem lesz-e tavasszal, nyáron is sarunk?

De az őszi s tavaszi lucskos járdák és kövezet ellen hol az orvosság?

A mai vállalkozó világban nem lehetetlen, hogy e célra is alakulandó consortium, a mely valami szárító gépet fog kigondolni, annak pe-dig, a ki nem akar addig várni, tessék: ott van a sok omnibus, melyek keresztül-kasul járnak a város utcáin, s rajtuk akárhová eljuthat az em-ber... ha pénze van, mert a viteldij 8—10—12 krajczár, a kinek pedig nincs pénze, az még sa-ros időben is járjon gyalog, úgy, mint addig tette, hanem aztán ne menjen bizonyos elsőrendű czi-pészhez lábballal rendelni, mert az, midőn egy is-merősön ily szemrehányással lépést be hozza:

„Nó ugyan szépen megvartta csizmáját, csak a lövöldéig mentem ki bennök és elszakadtak“ — így válaszolt:

„Hja hát gyalog ment a nagyságos úr! Iggy már nem csodálkozom, mert az én kundschaft-jaim kocsi szoktak járni.“

Már az igaz, hogy omnibusok dolgában is valóóságos nagy város lettünk.

Az első társas-kocsi consortiumnak jövő ta-vaszra már 300 omnibusra fog járni, egyik disze-sebb, kényelmesebb mind a másik, és még azon különös tulajdonsággal is bírnak, hogy mind külföldiek, azaz nem a hazában készültek.

Egyébiránt, ha az országházában levő samun-kát Bécsben rendelték meg, ha a birneves építész

nek: az iskolás tanulóitól, kereskedő és iparos se-gédül le az utolsó szolgálát, szolgálóig, kikre néz-ve a takarékpénztár valóóságos nevelőinté-zet. Ha a tanuló vagy iparossegéd elfojtja magá-ban a — fájdalom! nagyon dívatossá és szokássá vált — bő- és megdondolatlan költést, kis összeget megtakarít, s abból hasznát, jövedelmet kap, mily öröm s mily ösztön lehet és lesz neki a takarékos-ságra. Ha a cseléd a legkisebb betehető összeget 25 krajczárt hetenként a takarékpénztárba téve, egy vagy két hónap alatt egy forint tökét teremt magának, mely után kamatot kap, annál fogva töke-pénzessé válik, midőn takarékoságának gyümöl-csét élvezi, mely ösztönt fog érezni a takarékos-ságra, munkásságra, a két erőnyre, melyek elkerül-hetlentlül szükségesek arra, hogy az ember tisztes-ségesen megélhessen; s ha a takarékoság áldásos voltáról saját hasznán meggyőződik, örömelebb fog néhány krajczárjával a takarékpénztárba, mint a korcsmába menni. Valójában nekünk tanítóknak, iparosoknak, kereskedőknek s cselédirtató gazdák-nak önmagunk iránti kötelességünk, a kezünk alatt állókat ez igazán gyakorlati nevelőintézetbe szok-tatnunk, hogy munkásokká, takarékosokká s ezek nyomán józanéletűek, erkölcsösek legyenek.

Nem kisebb jelentőségű a takarékpénztár közgazdasági hatása. Azok a számtalan apró töké, melyek takarékpénztár hiányában mint holt töké a forgalomból kivonatva gyümölcstelenül he-vernek, a takarékpénztárban összefolyván egy te-kintélyes tökét alkotnak, mint számtalan kis viz-erecskék alkotják a hatalmas folyamat, mely áldást terjesztve vonul végig országokon. Az ezer meg ezer apró tökéből alakulandó nagy töke is éppen oly áldásosan működik; olesó pénzzel istápolván a földbirtokost, az iparost és kereskedőt. Ez annál szükségesebb hazánk Erdély részében, mert itt az apró tökéket összevonó egyesítő takarékpénztárak mondhatni teljesen hiányozván, a megszorult ipar, kereskedelem és földbirtok csak nagy nehezen kaphat szorult állapotában segédelmet, pénzt; s azt is nagy kamattal mellett.

Valamint nem örövendhetünk eléggé ez oko-kon a kolozsvári takarékpénztár munkálkodása megkezdésén, úgy nem tudjuk eléggé szívünk-ből ajánlani olvasóinknak, közlebből pedig városi polgártársainknak.

Kovácsi Antal.

A szász nemzeti egyetem

ülése október 26-án.

A mai ülésen, mint nevezetesebb, a királyi tábla ügye, s a maros-vásárhelyi törvénysséknek a közhitteli papírok meghamisítása esetében dele-gáltatása került szőnyegre.

Az első illetőleg brassói képviselő Langer Tamás egy indítvánnyal lépett fel, mely szerint sérelmesnek találja, hogy bár a miniszteri törvény-javaslatban Erdélyre nézve két, M.-Vásárhelyt és N.-Szebenben székelő másodbírósg volt kijelölve, az országgyűlés csak egyiket, a M.-Vásárhelyt

Ybl úr nem talál Buda-Pesten jó asztalost, kinél építményeikhez egyetmást beszerezhetne, lehet-e az omnibus-társulatnak rossz néven venni, hogy a kül-földiek keresetét szaporítja, és azt a mi itt benn ugyszólván az orra előtt van, ott kinn vásá-rolja.

Hiába! Nálunk most az idegenek nagy dívatban vannak.

Isten tudná mind elősorolni azon vállalatokat, melyekre jelentkeznek, s a melyek eddig egy ma-gyar embernek is még csak eszéágába sem jutot-tak. Legközelebb plane amerikai consortium adta be ajánlatát egy vasúthálózatra, kimutatván, hogy tízezer-ezer millió forint áll rendelkezésére.

Vajjon ezek a külföldi urak annyira szívőkön viselik-e Magyarország sorsát, hogy minden oldal-ról leendő felvirágzásának előmozdítására csupa merő sympathyából ajánljak, avagy aratni szeretnék itt nálunk szellemi és anyagi töké-jük gyümölcsét, s üzérkedésből nyírni akarnak bennünket mint a birkát?...

Tessék elhatározni!

Mi nem szólnak, hanem azt óhajtanók, hogy a külföldieknek mértéken fölül való ideitódulásában komoly figyelmeztetést lásson a magyar ember arra nézve, miszerint gyermekeit realisabb alapon ne-veltesse ez entul, mint nevelte eddig, és min-denben, mindenütt gazdálkodjék; mert utó-végre is egyes polgárok képzettsége, vagyonos-sága föltételezi az államok értelmi tulsulát s gaz-dagságát.

Első rendben tehát ezt tegyük, másodsor pe-dig vigyázzunk, legyünk óvatosak, hogy a külföl-dieknek addig is, míg rájuk szorultunk, soha és semmiféle tekintetben fel ne ülünk.

A sár, akarám irni az ősz, meghozta a szo-kott idény-vendégeket; az októberi löverseny, a mely úgy folyt le mint máskor, azon kis különb-séggel, hogy most a versenyterre vezető utat a hatóság fellosztotta, mi miatt a kocsisok na-gyon haragudtak, mert a portól könnyebben meg-tisztítják a kocsiakat, mint a sártól; meghozta to-vábbá a kávéházak közönségét, a „zöld“ lakosait (természetesen nem csalógiányokat értek, hanem azokat, kiknek elég pénzt van falun stb. nya-ralni), a soknál is több zene-estélyeket, az ugyne-

székeli királyi táblát határozta fenntartandónak, s mert ezzel indítványozó szerint a szász nemzet alapjoga csorbított meg, javasolja, hogy a mi-niszteriumhoz intéztessék köszönő felirat, s kére-sék fel egyszerűsmond odahatni, hogy a n-szebeni másodbírósg is fenntartassék. Előlk az e fölötti tárgyalást azon megjegyzéssel tűzte ki a jövő gyll-ésre, hogy az indítványt még igen korainak, érte-lemléltülnék találja, miután, e tárgyban még hátra van a felsőház határozata s az ő Felsőge általi szentesítés.

A második kérdésre, a m.-vásárhelyi törvény-szék delegáltatására nézve pedig elhatározottat, hogy az igazságtügyi miniszterium másforma intéz-kedésre kéressék fel, mivel ezáltal a municipiumok jogai szenvednek sérelmet, annyival is inkább, mert M.-Vásárhelynél Erdélyben nagyobb városok is vannak.

Vége napirenden állt a miniszterium azon leirata, melyet az egyetemen, a Schmidt Konrád nyugdíjaztatása alkalmából tett representatiojára intézett, s e fölött azt határozta el, hogy adassék ki véleményezés végett egy hármas bizottmánynak, mert Schuller Libloy szerint, ha a Schreiber (Kó-halom képviselője) szavára hallgatnak s egyszerűen tudomásul veszik, jogaikat, a jövőt veszélyeztetik. Kíváncsiak vagyunk csakugyan annak a hármas bizottságnak a véleményére.

Nemes Dobokamegye főispánja, b. Bánffy Dániel ő méltóságának, Szamosújvárt.

Méltóságos főispán úr! A folyó hó 19-dikén méltóságod elnökelete alatt Szamosújvárt tartott izr. központi bizottmány alakulása alkalmával méltósá-godnak tapintatos s jóakaró eljárásáért e gyüleke-zet egy tisztelt tagja által kifejezett köszönetére kegyeskedett méltóságod viszont a legnemesebb érzelmekből áradó szavakkal válaszolni, melyek minden jelenlevőre az öröm és hála legmélyebb hatásával voltak. Mint a központi bizottmány elnöke, ki ezen tisztelt gyülekezet bizodalma által hivatva vagyok, egy minden izraelita előtt szent ügy élen csekély tehetségeimmel működni, kötelességemnek s jogomnak érzem méltóságodnak azon gyüleke-zet benső háláját viszont kifejezni; de érzem azonnal, hogy kötelességemnek meg nem felelnék, s jogommal visszaélnék, ha csak azon gyülekezet szük körére szorítkoznám, minthogy ama nemes szavak mindazon számos izraeliták tulajdona, kiket képviselni azon gyülekezet hivatva volt; minthogy azok e hazában lakó minden izraelitára nézve becsesek, mikép azokat töltik visszatartani bűn vol-na; s minthogy elutasítatlan kötelesség, a valódi érdemet minden nemesb tettet, a haza közvélemé-nye előtt feljegyezni. Évszázak előitélei után, az izraeliták minden társadalmi, sőt állami életből kivalának zárva, melyekben a szamaruság különbözőbb fokain keresztül mentek, jelen szabad-élv századunknak jutott a feladat azon magasztos elvet proclamálni, hogy minden emberben csak is az ember kerestessék, s becsültesék, de a mi Eu-rópa több országában már megtörtént, hazánkban,

vezett Volkkssängereket, kik közül ilyen-kor rendesen elszabadul Bécsből egy pár tár-sulat, és miután ott nem élhet meg anyai van, minket mulattat itt trágár előadásaival, hanem azért van publikum; — a gesztenye-árusokat — kik azonban most már nemcsak gesztenyét, hanem sült almát és pityókat is árulnak — a perezeseket, végre a szühházak új, érdekes repertoirit (!) s ki tudná elősorolni, még mit mindent!

Mulatság tehát volna elég!...

De meghozta egyszerűsmond a hideg északi szeleket, a költségek szaporodását is.

Az embernek eszébe jut, hogy egy öl fa — mire a pinzébe jut — 24 frtba kerül, és még a meleg szobában is fázik, mulatságra nem jó kedve, se nem marad pénze; kivéve a kiveendőket.

A szállás-hiány óriási mértékben lesz érezhe-tővé, mert nyáron át minden bokr lakást ad, és ezen ingyen-szállást az idén valóban többen vették igénybe, semmint hinnők, kiknek most nincs hová menekülni a tél fagyja elől, a szegénység, szükség, nyomor egész meztelenségében tűnik elő.

A fővárosok valóban nagyszertú látványt nyuj-tanak palotáik, gazdag kirakatu kereskedéseik, fé-nyes fogataik, az utcákon éjjel-nappal uralkodó folytonos élénkség, az időöltés, a mulatságok sza-kadatlan sora által; oh de van e fényes képek borzalmat gerjesztő háttere is, melyre a sors a — nem keressük mi okból — hideggel, éhséggel küzdő családok könyekre indító helyzetét szívtelen hűség-gel ecseteli.

Minél népesebb a város, annál több benne a szegény, mentől pazarabb, vakitöbb a pompa, annál nagyobb a nyomor is.

A szélsőségek találkoznak!

És történik-e valami a szegénység könyeinek letörlésére Buda-Pesten?

Mindenestre! Ha nem is annyi, mint a meny-nyi történhetnék, a mennyinek történnie kellene.

A pesti, budai jótékony nöegyletek, a leve-s-oztó társulat, egyesek könyörülete vetétkedve siet-nek enyhíteni az inséget; de hol az emberi ha-talom, a mely a nyomort eltűrleni volna képes a föld színéről?...

Sehol!

R....

TÁRCZA.

Tárca-levelek a fővárosból.

Van egy közmondás, a mely így hangzik: „cseberből vederbe!“

Csak hogy ez régi; van nekünk budapestiek-nek most már sokkal találóbb közmondásunk is, mely nagyon híven tükrözi vissza a valódi hely-zetet, és ennyiből áll: „póról sárba!“

Stereotyp felajdulás!

De méltóztassanak felhárnyni vetni akár a 10 —15 év előtt megjelent lapokat, tavasszal bizo-nyára mindenikben van említés az utcaínkon uralkodó porról, őszszel pedig a sárról.

Mily hálás anyag számunkra; legalább évről évre nekigyürkőzhettünk a városi hatóság ellen, mi-nek elvitázhatlan eredménye az: ... hogy marad minden a régienél, azaz nyáron nyeljük a port, őszszel és télen taposunk a sarat.

Egyébiránt van-e komoly okunk e miatt pa-naszra?

Mennyi mindent kell elnyelnünk, mire nincs igazi gustusunk, s a mi gyakran meg is fek-szi gyomrunkat, és mennyi mindenfélét szeretnénk összetaposni, a miben fenakadunk, de nem lehet!

Hiszen ha minden úgy történnék, a mint az emberek akarnák, szeretnék, hol volna akkor az elégtelenség, és ha ez nem léteznék — még pedig a mai világban quantum satis — ugyan mit csinálnánk?

Általános elégteltséget képzelni sem tudok, mert ha az volna, meg fogna szűnni általa minden munka, egyesek, egyletek, hatóságok leg-kisebb feladattal sem bírnának.

Avagy nem a körül forog-e most minden te-endő: hogy az elégtelenséget ritkítsuk, annak okait eltávolítsuk, hogy közelégteltséget teremtsünk mindent?

De mikor jó el annak országa?

Soha!

És így biztosak lehetünk az iránt, hogy e munka örökös leand.

mely nem kevésbé szabadelvű, az utóbbi idő szerencsétlen viszonyai által akadályoztatva csak most jöhetett létre. Hazafiás, alyai kormányunk felülton nem maradtatott, s hazafiúi célul tűzte ki magának, a haza izrael hitű több százezernyi polgárai gondoskodni. Midőn a régi előítéletek elenyésztek, midőn mi önmagunknak visszaadva s hivatala vagyunk saját ügyeink rendezésére, midőn fájdalommal emlékezünk vissza az eddigi nélkülözésre, teljes buzgósággal, komoly akarattal, kellő áldozatkészséggel fogunk a nagy munkához, s hiszszük és reméljük, mikép rendíthetetlen kitartásunknak sikerülend vallásunk, polgári, társadalmi viszonyaink ügyét azon jeles férfiak támogatása mellett diadalra juttatni, kiket a magas kormány ügyünk vezetésével megbízott.

E meggyőződéstől, e reménytől áthatva követtük méltóságod nagybecsű megbízását; és nem csak jóakaró, tapintatos vezetőt, hanem nemes érzelmű emberbarátot is találtunk. „A haza önként, uraim, felkarolva fogadják, szerencsés, hogy önökben százezer polgárt nyer, s régi tartozását leróhatja.” Ily nemes értelemben kegyeskedett méltóságod hozzánk szólani. Örömmel fogadjuk méltóságod biztató, buzdító szavait, s büszkének érezzük magunkat azok hallatára; mert midőn a házáért áldozni kellett, nem maradtunk hátra, s hivatással együtt véreztünk legjobbjaink a haza vérmézőin; midőn szenvedni kellett kitartással, hűn ragaszkodtunk a szerencsétlen hazához; midőn egy szebb hajnal virult fel együtt örültünk, s ha a haza szeretettel karol keblére bennünket, mi viszont gyermeki kegyelettel simulunk hozzá, s ha „szerencsés bennünk százezer polgárt nyerni s régi tartozását leróni”, mi is örvendünk azon élvezetnek, mely a haza iránti kötelezősség teljesítésében rejlik, s örültünk, hogy nem kell többé akaratlannul egy örökös nyílt sebet képeznünk a valóban szabadelvű hazában, e nagylelkű nemzet közepette. E meggyőződéssel, e hittel vértelve, méltóságos főispán úr, bátrabban léptünk azon térre, melyre hazánk jeles kormánya hívott, s a melyre méltóságod nemes szavai ösztönöznek, mert bármennyire eltérők is legyenek összeilendő egyetemes egyházi gyűléseink nemely tagjainak nézetei az élénk tűzött feladat egyes részleteitől, annyi bizonyos: hogy e gyűlés első sorban a haza összes izr. lakosait oly tényezőkké kell hogy alkossa, mikép a haza javára, diszére váljanak. Hogy ez úgy fog lenni, biztosít bennünket az összes magyarhoni izraeliták eddigi magatartása, más pedig a múlt rendesen a jövő próbákra. Méltóságodnak pedig legjobban úgy hiszszük hálánkat bebizonyíthatni, ha ama magas feladatnak teljes erőnkkel megfelelni igyekszünk.

A ki egyébiránt kitűnő tisztelttel öröklök, A méltóságos főispán úr aláíratos tisztelője—

A központi bizottmány nevében

Reichenberg Máttyás,
központi bizottmányi elnök.

Terménykiállítás.

M.-Vásárhely, oct. 26. 1868. — Minthogy ezen lap t. rendes levelezőjének terménytárlatunk felőli tudósítása késedelmesnek, sőt talán abban hagyottak lenni látszik, azonban közönségünket s főleg vidéki gazdáinkat a tárlat eredménye nagyon is érdekeltvén, t. szerkesztő úrnak ezennel följárlom jóakaratu szerény tollamat; adja közre, ha méltánylatot érdemel, következő rövid tudósítástomat:

A kolozsvári gazdasági-egyesület felszólítása folytán főkirálybíró Mikó Mihály, mint onnan kinevezett elnök több héttel ezelőtt városunk és vidékünk ügybarátait összehívta ipar és terménytárlat rendezését eszközözlendő értekezletre.

Ezen értekezlet mindenek előtt kimondotta, miszerint városunkban főlk-gazdasági-egyesületet óhajtana létesíteni és ezen célra az 1862-ben rendezve volt tárlat óta kezelet 900 s egy néhány o. é. frtot tőkénk egyesítését a jelen tárlat tiszta jövedelmével följárlotta; ezen összegeket Mikó Mihály elnökelete alatt egy öttágu-bizottmány kezelendi és kamatoztatja mindaddig, míg az eszme megvalósíthatatik.

Ezután a székelyföld és szomszédos vidékek nemely gazdához és termelőhez buzdító felszólítások küldettek, hogy nevezetesebb terményeikkel bekielődése által tárlatunkat előmozdítsák; ezután rendező bizottmány nevezetett, s végre f. hó 18-án az elbai nyári szinkörben a tárlat megnyitott, közönség csinos volt ugyan; de még többen is beférhettek volna a nagy nyári szinkörbe, s meghallgathatták volna Mikó Mihálynak alkalmi jeles és buzdító meggyitő beszédét.

Minthogy ezen tárlat épen a szűrt idejére esett s a falusi gazdák otthonlétét épen ezen napok veszik leginkább igénybe, a kiállítás mennyisége, a látogatók száma következőleg a jövedelem nem közelíthette meg az 1862-ben rendezve volt tárlat jövedelmét, mindazonáltal a gyűmölcskiállítás gyönyörű volt, s igazoltak tñt fel, hogy Marosköz földje az almák kanahánja, s a kolozsvári tárlatra leendő beküldés végett 72 különböző fajból gyönyörű példányok lettek kiválasztva; továbbá bementi-jegy mintegy 370 darab kelt el, a kiállított és a kolozsvári tárlatra beküldés végett ki nem jelölt, hanem helyben elárultott cikkekből több jött be 100 frtnál, a jutalomdíjak nagyobb részint

visszaajándékoztattak, szóval a tőke gyarapodik s nemsokára felállítandó takarékpénztárunk kezelése mellett annak kamatai is kamatozókká tétethetnek, s végre előjövend gazdaszatunk terén is az „egyesüljünk” jelszó érvényre jutása.

A bíráló-bizottmány által jutalmazásra érdemeseknek a következő cikkek, következő renddel jelöltettek ki:

I. Gyümölcsök. a) Alma. 1. Jutalom Volf Márton erdőszentgyörgyi 10 frt. 2. Kis József, gesi 5 frt. b) Körtvére. 1. Jutalom Hajnal József, m.-vásárhelyi 10 frt. 2. Koronka Albert, m.-vásárhelyi 5 frt. c) Szilvák. Egy jutalom Hines Dániel, m.-vásárhelyi 3 frt. d) A többi bármily gyümölcs-fajokra. Egy jutalom Balla József, szilvási 3 frt. II. Szőlőre. a) Csemege-szőlőre. 1-ső jutalom Kovács Soma, m.-vásárhelyi 5 frt. 2-dik dr. Knöpfler Vilmos, m.-vásárhelyi 2 frt 50 kr. b) Borszőlőre. 1-ső jutalom Báthi Gábor, fintaházi 5 forint. 2-dik Stéphan Demeter, m.-vásárhelyi 2 frt 50 kr.

III. Borra. 1. id. gr. Teleki Domokos 1862 beli czeleai muskotály-színborára, a mely a kolozsvári tárlatba is felküldetik 10 frt. 2-dik jut. Filep Albert 1866-beli mosoni somszőlő színborért, a mely a kolozsvári tárlatba is felküldetik 5 frt. A borok közül dicseő oklevélre méltóknak és a kolozsvári tárlatba felküldendőknak találtattak: 1. m.-vásárhelyi Jeddí Sándornak 1866-beli udvarfalvi színborra. 2. Dr. Knöpfler Vilmosnak 1862-beli m.-vásárhelyi színborra. 3. id. gróf Teleki Domokosnak 1866-beli czeleai asszuszőlő bora. 4. m.-vásárhelyi Nagy Mihálynak 1862-beli m.-vásárhelyi unomáj hegyben termett asszuszőlő bora. IV. Kerti vetemények. a) Burgundi répara. Egy jut. id. gr. Teleki Domokos 5 frt. b) Pityókára. Egy jutalom m.-vásárhelyi Keresztes Sándor 5 frt. c) Egyéb veteményekre. 1. Istvánházi Nagy Domokos mázsás díblőzökre, melyek közül volt az 1-ső 99 font, a 2-dik 90 font 20 lot, a 3-dik 82½ font, a 4-dik 59 font, az 5-dik 54 font, a 6-dik 47½ font. 2. ik jutalom mindszenti Balázs Antal kitűnő fuszulyká jára 3 frt. 3-dik jut. m.-vásárhelyi Tordai Ferenc kitűnő görögdiányért 2 frt. Jegyzés. A fenneb- biekből az a), b), c) alatti és a 2-dik jutalommal díjazott terményekből a kolozsvári tárlatra is küldetnek fel. V. Gabonamélek. a) Repeze. Ezen terményből senki sem küldvén be — nem pályázott. b) Búzára. 1-ső jut. Mikó Mihály Gyergyó- alfalvi 88½ fontot nyomó tiszta búzájára, mely a kolozsvári tárlatra felküldetik 5 frt. 2-dik Jenei József m.-csávái 87 fontot nyomó és a kolozsvári tárlatra is felküldendő tiszta-búzája 2 frt 50 kr. c) Rozsra. 1-ső jut. Szentiványi Ignác háromszéki 87 fontot nyomó és a kolozsvári tárlatra felküldendő rozsára 5 frt. 2-dik Mikó Mihály gy.-alfalvi 82 fontot nyomó és a kolozsvári tárlatra felküldendő rozsára 2 frt 50 kr. d) Török-búza. 1. jut. kolozsvári Tauffer Ferenc 84 fontot nyomó török-búzája 5 frt. 2-dik m.-vásárhelyi Jeddí Sándor 86 fontot nyomó nagy muskotály török-búzája 2 forint 50 kr. e) Egyéb gabonamélekre. 1. jut. gyergyó- alfalvi Gothárd Ferenc 87 fontot nyomó tavasz-búzája 5 frt. 2-dik m.-vásárhelyi Dobolyi Dániel 85 fontot nyomó skótiai árpájáért 3 frt. 3-dik jut. Szentiványi Ignác háromszéki koronás borsójáért 2 frt. VI. Fűmagokra. 1. id. gr. Teleki Domokos luczernamagért 5 frt. 2. torboszlói Bereczki Sándor lohermagért 5 frt. 3. báró Rothenthal Henrik maharmagjáért 5 frt. VII. Nyers ipar-cikkek. Egy jut. méheszetért Szabédi Molnár József 5 frt. VIII. Kézműipar-készítményekre. 1. jut. jobbágylaki Bereczki János egy szalma-kalapért 12 ft. 2. m.-vásárh. Talyai Gy. 3 pár csizmaért 10 frt. 3. süketfalvi Gál Lászlóné Szentiványi Jolán egy szőnyegért 8 frt. 4-dik jut. Koronkai Bálint Elek egy földszinti talajért (parcella) 5 forint. IX. Gazdasági eszközökre. 1-ső jut. gr. Haller Ferenc egy borsajtóért 12 frt, a 2-ikra és 3-ra pályázat nem volt. Dicseő oklevélre méltóknak ítéltettek: 1. id. gróf Teleki Domokos 82 fontot nyomó köleséért, 2. m.-vásárhelyi Bíró János 90 fontot nyomó leneséért, 3. ilenczfalvi Nagy István 13½ fontot nyomó káposztájáért és kitűnő szépségű s nagyságu petrezselyemért, 4. m.-vásárhelyi Lokodi János, gr. Haller György és m.-vásárhelyi Hajnal József kitűnő pityókájáért, 5. gesi Kiss Józsefné Bereczki Eszter kitűnő hagymamagjáért, 6. harczói Gálfalvi Zsigmondné és m.-vásárhelyi Jeddí Sándorné kitűnő jóízű sajtiáért, 7. gróf Tholdalagi Victoráné igen szép és kitűnő kendereért, 8. m.-vásárhelyi Keresztes Sándor kitűnő fuszulykáért, 9. Bereczki Sándor, piros párizs; Lokodi János, zöld párizs; Kis Károly, ponyik; Dézsi Károly többféle; gr. Haller Ferenc, loainpar; dr. Knöpfler Vilmos, batul; Szabó Miklós, nőzsér; Nyárádi István, ponyik; Csiki Lajos és atosfalvi Székely József, piros párizs; Minor Dániel selyei édes almájáért.

Sever. gíbb

NAPI HIREK.

— Egy bécsi távirat szerint Beust báró a reichsrath honvédelmi bizottságában hosszabb beszédet tartott, melyben megvilágítja a jelen politikai helyzetet s kinyilatkoztatta, hogy a viszonyok a szomszéd hatalmasságokkal kedvezők, Oroszország iránt bár kissé hideg, de előékeny, Poroszországtól pedig közeledés várható. A hadsereg nagy létszámának megszavazása azért nem jelent háborus

aggódalmakat. A beszéd nagy feltűnést okozott s többnyire mégis harczias értelemben magyarázták; a bizottság megegyeztet a közelebbi 10 évre a 800 ezer löny létszámot.

— A közlekedési miniszterium ismét több vasúti előmunkálata adott engedélyt. Ezek közt van az Ujfalussy Miklós és társai által tervezett vonal Szatmarról, Kolozsváron át Beszterczéig a Szamos völgyén, Dezs érintésével.

— Az új polgári perrendtartás, hiteles hírek szerint, csak jövő évi april elsején fog életbelépni.

— Jövő évtől kezdve az okt. miniszterium tervezete szerint a gymnasiumok új beosztása fog létesütni, s ez iránt már felszólítottak azon hatóságok, melyek saját költségeiken tartják fenn az iskolákat. Az eddigi 4 osztályú felgymnasiumok helyett öt osztályú lyceumok lépnek életbe s csak ezekből engedtetik meg az állépes magasb intézetekbe.

— A sokat emlegetett nagy-szebeni állam-gymnasium tanákarát a közoktatási miniszter reformálta, kinevezvén oda rendes tanárokat: Palczér Károly poszonyi főrealtanodai és Héjja Endre szabadtai főgymnasiumi tanárokat, továbbá Hampel Antal és Kuncz Elek megvizsgált tanárjelölteket.

— A pénzügyi bizottság eddig a királyi udvartartás és kabinet iroda, az ő Felsége személye melletti miniszterium, a vallás és közoktatás, miniszterelnökség s igazságügyi miniszterium budgetjeit végezte el.

— Az igazságügyminiszter urnak egy körlevele szerint ő Felsége addig is, míg a hadbíróóság illetékessége tüzetesen szabályoztatnék, a cs. kir. közös hadügyminiszteriumot oda utasította, hogy a nyugalmazott és a katonai tisztirang megtartásával kilépett katonák a főnálló törvényes szabályok értelmében úgy polgári, mint büntügyekre nézve a polgári bíróságok alá tartozván, a katonai bíróságok reájuk hatáskörüket ki ne terjeszszék.

— A kolozsvári és n.-szebeni jogakademai tanárok által eddig élvezett tandíj-átalány megszüntetvén, a tanpénzeknek a tanárokhöz aránylag leendő felosztása engedélyeztetett.

— Az iparos olvasó-egylet folyó év november 8-án délután 3 órákor az egylet szalásán rendkívüli közgyűlést fog tartani; tárgya ezen ülésnek a polgári társalkodóvali egyesülés kérdése eldöntése, mire a tisztelt tagok figyelemzetnek és a közgyűlésre meghívottak. Az iparos olv.-egylet igazgató választmánya.

— Meghívás. A marosköz és m.-vásárhelyi honvédegyeteket, f. év nov. 8-án d. e. 10 órákor, a szék tiszti házában nagy gyűlése leendő, melyre a honvéd bajtársak megjelenni fölkértenek. Maros-Vásárhelytől, 1868. okt. 28-án. Elnöki megbízásból, Orbán József, m. k. honv.-egyl. jegyző.

— Lauffer Vilmos pesti könyvkereskedésében épen most jelentek meg: 1. „A falu lelkése”, regény, írta Abbé ***. „Az elátkozott”, „A jésuita”, „A barát” sat. szerzője. Franciaából fordítva. Lipse. 1868. I—III. kötet. Ára 3 forint o. ért. A szerző neve a mű jóságáról, a kiadó a fordítás jelességéről kezeskedik; méltán ajánlhatjuk olvasóink figyelmébe. 2. „Bélyeg és illetéki szabályok.” Az 1850—1868-ig kiadott s az 1868-ki országgyűlés által módosított szabályok s az 1868-ban szentesített adó és jövedéki törvények. I. és II. füzet. Ára 80 kr. o. é.

— Az óhajtvá várt kutyfalvi hid a Maroson, mint értesültünk, a napokban teljesen készen lesz. A tordai hidról pedig azt írják, hogy építéséhez nemsokára hozzáfognak.

— A dohánjáról híres Szezerján a múlt héten roppant égés volt, 60 házat hamvasztott el a tűz minden gazdasági épületeivel együtt. A kárt 20,000 frtra becsülik. — Apácán ugyanezen időjárat 56 lakház és 96 gazdasági épület lett hamuá. — Brassóba, Uzonról hasonlólag gyakori égésekről tudósítanak. Fájdalom, már nem is újság!

— N. Szebenben megszűnővén a marhavész, a város a zárlat alól feloldottat. Vajha mielőbb ezt irhatók Kolozsvárról is, mely drágaág tekintetében már elérte, ha ugyan némely részben túl nem haladta Pestet.

— A n.-szebeni államgymnasiumot illetőleg egy újabb rendeletről hall a „H. Ztg.”, mely az eddig minden tanulóra nézve kötelezett tantárgyként szereplő román nyelvet, csak a román ajkúnak teszi kötelezetté, kiknek kedvéért az e nyelvből tartatni szokott órák megszorítottattak.

— Köhalomszékéről a marhavész növekedését jelentik, a tudósítás szerint mindennap 20—30 marha esik áldozatul. — Elég sajnos, hogy oly honossá vált már nálunk e járvány, s nem ajánlhatjuk eléggé jövőre az Oláhország felőli határ legszigorubb őriztetését, mint a honnan rendszeren behozni szokták.

— Az erdélyi országos utak, mértfölddek s 8-ad mértföldek szerinti új felosztást nyernek.

— A bodzai veszteglő intézet okt. 24-én, az ojtói 26-án átvétetett a katonai főhadvezérségtől.

— A házi zenekör november 1-én d. u. 4 ½ órákor tartandó zeue előadásának műsorozata: 1. Mozárt, varázssíp nyitánya zongorán, vonóhangszerek kíséretével, a zongorarész játsza Basa Adél k. a. 2. Esser, dalok, éneklő Vassits Izabella k. a. 3. Mendelssohn, nyitány két zongorán, előadják: Gruesz Katinka, Kohn Ilka, Maday Ella és ifj. Haupt Frigyes. 4. Chopin. Impromptu zongorán játsza Lázár-Roth Vilma u. a. 5. Rubinstein, Trio Nr. 1. előadják Bokros Ádámné u. a., Boér Gergely és id. Bodor Pál urak.

— Brassó városára 96 újoncz rovatott, mit a város sokalván, orvoslás végett a főkormány-székhöz folyamodott.

— Zarándmegyéből szomorú dolgokat írnak a „H.”-nak. Jonesku Demeter úr ő méltósága főispáni erélytelensége folytán annyira lábrakaptak a nemzetiségi igazságok, hogy már a vagyonbiztoság is veszélyeztetve van, s az alkotmány ott rakonczatlansággá fajult. Megteték azt is, hogy magyarul vezetett telekkönyvi iratokat a hivatal szobából kidobták. — Igazán szépen vagyunk a méltányossággal.

— A püspöki kar a szatmári és kassai püspököket küldte ki kobeleből, hogy Deák Ferencz indítványa értelmében javaslatot készítsenek, mely aztán a világiakkal tanácskozás alá vétessek.

— A 49-iki catastrofa után elítélve volt s Józsefádt börtönében elhunyt honfiak tetemei közelebb egész csendben kivették az ottani temetőből s átszállították a kerepesi sírkertbe egy közös sírba, mely fölé díszes emlékkő fog emeltetni.

— Tudják már a Mózes biográfiáját is, legalább tudni akarják: Azt írják róla, hogy eredetileg Mesunak hívták, gazdag ember fia volt, szép ember volt, s nagy tisztelője volt a nőnemnek. — Miért ne lehetne elhinni?

— A rablók a Királyhágón túl folyvást garázdálkodnak. Sopronmegye Lövő helységében múlt szombaton este 9 óra felé borzasztó kettős gyilkosság történt. Frisch K. nevű haszonbérlet nevével együtt háza pitvarában megölték. Két fegyveres ember bujt el ugyanis a ház ajtaja mögé. Az általuk okozott zűreje a háziaszony kijött, megnézni, mi az? de a hogy kilépett, egy lövéssel rögtön földre terítették, mire a gazda is kirohant, de őt is lelőtték. Az előfűtő szolgáló csak azt látta, hogy a két gyilkos, a nélkül, hogy rablást kísérelt volna meg, elfutott. Üldözöbe vették ugyan, de eredménytelenül. Miután rablás nem történt, azt gyanítják, hogy e gyilkosság boszu műve volt. Mások ismét azt hiszik, hogy a gyilkosok a Juhász bandájából valók. E nézet mellett harczol az a keringő hír is, hogy Vas megyéből mintegy 25—30, hátultöltő fegyverrel ellátott rabló jött át. A megye katonaságot requirál, s a honvédelmi miniszteriumhoz fordul, hogy a pandurok is hátultöltő fegyverekkel láttassanak el.

— Kivonat a Kolozsvár sz. kir. városában 1868-iki szept. 18-án megújult keleti marhavész következményeiről, azon évi október 29-dike estéig bezárólag: Járványos 25 udvaron s 2 mező-részen megbetegült 137 darab. Ezekből meggyógyult 24 drb, elhunlott 80 darab, lebunkoztatott 3, van beteg 30. A járványlepte marhalátszámából van még gyanus 53. A veszteglési időt kiállott gyantsokból fölmentetett 5 db. Kolozsvárt, október 29. 1868. Filep Samu, id. polgármester.

Nemzeti színház.

Október 28-án „Matrózok a földézetén” operette, és „Ő nem féltékeny”. Mindkettő ki-elégített.

Október 29-én: „Kameliás bölgy.” Du-mas Sándor sokszor látott regényes tragoediája (nem dráma, miként a színlapon áll), mely még ma is erősen tartja magát a magyar színpadokon. Ez leginkább a Gauthier Margit részvétet ébresztő szerepének tulajdonítható, melyben nemesak a szenvedés netovábbja tükrözik vissza, hanem egy-szersmind drámai becsüli epizodokban is tényszerű. A könnyelmű nő, egy felvonás letelével jellemet változtat. A legnyomább elentébe esik. Az ephemergyönyörűből kiragadvá magát, azt magas idealismussal cseréli fel, odaadó, önzéstelen szerelemnek adja magát, míg csakhamar a kétségbeesés megint előbbi életébe sodorja vissza, mely a fizikai megsemmisülést is maga után vonja. Az érzelmek ily feltűnő változásai fölülte nehezé teszik az alakítást. De másfelől ép oly háládatossá válik a szerep jó kezek között. Erről a mai est legbűbös biznyságot tehet, melynek sok versen megtapsolt hősnője Szépné Mátrai Laura volt. Átgondolt és átértett játéka minden pontját megvilágítja a költészetteljes műnek. Annak hatását mindnyájan éreztük. A Margit érzelmei változásaiban feltűnő erős contrastokat hűn emelte ki, mely a legnehezebb színpadi feladatok egyike. Például a 3-dik felvonásban, midőn a boldog szerelmes Duval apó kérelmére, emez leánya boldogságáért megtagadja önmagát, s egy magas eszméért mindenről lemond. E pillanat alatt egész lőnye átváltozik. Szépnének ezen jelenet kiválólag sikerült, valamint a 4-ik és 5-dik felvonások fölülte nehéz végletei is. Kovács Gyula (Armand) ma sok gondot fordított szerepére, bensőséggel játszott, több jelenetben arczán is hű kinyomatát láttuk a szenvedélyeknek. E nélkül a színész csak mechanikailag mozgó gépezet, de nem szoros értelemben vett színpadi alak. A legzebb, szó csak fél szájjal van kimondva, ha nincs harmóniába a kifejezéssel s a legne-mesebb szenvedély fátyol alá lesz rejtve ha csak az ajkon s nem egyszersmind az arczon is él. A színpadi élet a szenvedélyek élete. Ha megvonjuk ettől a kifejezést, a színeket vettük el, melyek arra világot vetnek. És a mit mondtunk az arcz-kifejezésre, épp úgy áll megfordítva a hang hordozásra. Innen van az, hogy például Takács néhol kelletlenül kevesebbet tett. Nem azért, mintha nem volna hatalmában hangja felett uralkodni, mert ennek ellenkezőjét több versen bebizonyítja, hanem talán felfogását érvényesíté. — Közönség szép számmal.

A Bem-szoborra adakoztak a szerkesztőség ivén:

Bokros Elek 1 frt, Herz 5 frt, Weress Károly 2 frt, hozzáadván ezekhez a már közölt adományokat 19 frttal, tesz az egész összeg = 27 forintot o. é.

KÜLFÖLD.

— A „Journ. des Debats”-t Rómából jólértesült levelezője igen érdekes dolgokról tudósít október 18-ról. A Vatican a spanyol ügyek nagy mértékben foglalkodtatják. A nuncius Madridból még nem hívták vissza, talán, mert azt hiszik, hogy általa utasíthatják a spanyol clerust arra nézve, hogy a most beállandó népszavazás alkalmával hogyan tartsa magát. Ott tudják, hogy ez új megpróbáltatás alkalmával a mérlegbe a pápás nagy súlyt vehet. A római udvar, megfosztva Austria és Spanyolország támaszától, mondhatni: egyetlen megmaradt protectora kényére van hagyva. E perczben nem félnek a francia seregek visszahívásától; de a francia kormányban nem is bíznak feltétlenül. Ismerik előszeretettel az olasz egységet iránt, mely az ő műve, s tudják, hogy a szent szék védelmezését nem annyira meggyőződésből, mint a

kamarák többsége iránti tiszteletből teszi. E többség közelebről változhat a az állampolitika módosulását vonhatja maga után. De van még egy más eshetőség is, melytől éppen annyira tartanak, mint azon evolúciótól, mely a francia csapatok kiűzését vonná maga után. Tudják, hogy a császár nem hagyott fel a reményével, kibékíteni a szent szék Olaszországgal, hogy egész politikáját erre irányozza s azon munkál, hogy a római udvar és alattvalói közt közöletet idézzen elő. S valóban nem kevésbé emeli a római udvar szorongatottságait, hogy Franciaország fel fogja használni a körülményeket, több hével sürgetni mint valaha, a kibékülést és reformokat.

A múlt héten Ronciglione környékén különös eset történt, melynek részletei még nincsenek tudva. Csak annyit tudnak, hogy ottan házakat gyújtottak fel és raboltak ki, hogy az ottani zászlóalj segítséget kért, s hogy Rómából egy zászlóalj el is ment. Brigantizmus-e az, a mi ott történt vagy politikai jellemmel bír, azt még senki sem tudja.

Madrid, okt. 25. Franciaország, valamint Angolország és Portugal elismerte a spanyol kormányt. — Franciaország kinyilatkoztatta, hogy kivánsága fentartani Spanyolországgal a régi barátságos viszonyt, mint ez előtt egy évben is. A pápai nuncius szinte e barátságos viszony fentartására iránti óhaját fejezte ki a szent szék részéről.

A „Patrie” kolumbiának mondja egy külföldi lap azon állítását, mintha Franciaország ügynököket küldött volna Spanyolországba, különösen Cataloniába és Navarrába, minek folytán az első tartományban annexionalis vágyak nyilvánultak,

mert a császári kormány ismételve kijelenté, mikép a spanyol ügyekbe sem titkosan, sem nyíltan nem akar avatkozni.

III. Napoleonnak nincs nyére, hogy Károly román herceg a dán király leányát kéri nőül és ez ellen hirszerint lépéseket is tön Kopenhágában, mert nem örömet látna, ha Károly rokonságba lépne a londoni, szent-pétervári s atheni udvarokkal.

Olasz lapok állítják, hogy Victor Emanuel és az orosz császár, Usedom gróf és Menabrea tábornok kíséretében legközelebb Milanóban találkozni fognak. A „France” kétségbe vonja e hír alaposágát.

Madridból írják, hogy az igazságügyminiszter a volt kormány által a papnöveldékre szánt 6 millió reálnyi évi segély kifizetését felfüggesztette. Olozaga 22 kén egy meetingben elnökölt, mely a rabzsolgaság megszüntetése felett volt tanácskozási. A gyűlés elhatározta, oda működni, hogy minden rabzsolga-gyermek, ki folyó évi sept. 30 ka után született, szabadnak nyilvánítsák. További tudósítások azt írják, hogy az ideiglenes kormány általános vizsgálatát rendelte el valamennyi, az állam által adott nyugdíjnak, s hogy mindazokat, melyek az 1837. júl. 29-iki törvénybe ütköznek, kitöröltetni rendelte.

Mint Párisból 26-ról jelentik, Antonelli bíró a pápai nunciusokhoz egy körlevelet intézett, melyben azokat előkészíti a szent atyának egy, a jobbanmáltai rendekhez intézendő felhívására. Ennélfogva a rend lovagjainak, a hozzájuk intézendő felhívás alapján, a szent szék védelmére meg kellend jelennük.

Londonban pártfogolják Montpensier herceg jelöltségét a spanyol trónra, és kérdést intéztek ez iránt III. Napoleonhoz, a ki hir szerint így válaszolt: „En a spanyol királytól nem fogom előkérni keresztlevelét.” (Szép mese!)

A szultán elleni összeesküvéssel vádolt egyének Konstantinápolyban az illető konszulkoknak kiadattak. A zárt ajtóknál tartott vizsgálat tehát — úgy látszik — nem vezetett tulajdonképeni komplott fölfedezésére, sőt a fölbbi tény, mely szerint t. i. a foglyok a konszulkoknak kiadtnak, azt mutatja, mikép nem forog fenn politikai bíln.

Ismét új spanyol trónjelöltet emlegetnek, t. i. Muley el Hazam-t, a marokkói császár fiának egyikét, a ki Párisban lakik és az ideiglenes kormánytól a spanyol koronát kérte. Spanyolországot — siker esetében — egyesíteni akarja Marokkóval, hogy létesítse azon agglomerációt, mely III. Napoleon nyilatkozata szerint a jelenkor politikai mozgalmának czélja.

A „Constitutionnel” következő cikket közli: „Több lap Európa egy részének térképéről tesz említést, a mely a császár parancsára tétetett közzé, miből mindenféle, merészebbnél merészebb következtetéseket vonnak. Egy tekintet e körülményre elég, hogy lássuk, mikép attól minden politikai gondolat távol van. A szöveg forgó térkép Franciaországnak stratégicus állását tünteti fel szomszédai iránt három különböző epochában és azt bizonyítja, miszerint ezen állás a Rajnán túl történt utolsó változások óta sem fordult rosszabbra, sőt hogy most Franciaország még több szabadsággal intézkedhetik, mint ez előtt.

A párisi „Figaro” jelenti: Goyon tábornok Napoleon császár utasításából f. hó 20-kán bemattatta magát Pauban Izabella királynénál és megkérte őt, hogy költözzék máshová. A királyné erre Angliába utazott. (Még Párisban van.)

Belgrád, okt. 24. Jelentik, hogy Hadzi Dimitri a riicei zárdát megszállotta, s ugyanott elszáncolta magát. Ezen zárdá hozzáfértetlen hegy-szoroslatok között fekszik, s a védelemre igen alkalmatos.

UJ POSTA.

Bécs, okt. 28. Illetékes oldalról állítják, hogy Beust báró a védelmi bizottságban csupán Európának tudvalevő jelenlegi helyzetét említé fel azon nézet támogatásul, hogy Ausztria védekezésnek nem szabad a többi államok védekezése mögött maradnia. A beszéd tisztán objective volt tartva és minden más commentárok, melyek Ausztriának valamely idegen hatalom mellett vagy ellen esetleg foglalandó pártállására vonatkoznak, merő elferdítéseken alapulnak.

Páris, okt. 28. Európa hármass térképe megjelent. Európa jelenlegi térképének szövege kimutatja, hogy Poroszország észrevehetőleg nagyobbodott; hogy azonban az európai egységsül Franciaországra nézve semmi hátrányos változást sem szenvedett. Franciaország független és semleges állam veszik körül; az — a maga egységével és 40 milliónyi népességével — semmitől sem félhet.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

NEM HIVATALOS

Egy főhercegi ajánlat tulajdonosa

(353)

A jelen színházi idényre
OPTICUS BOSCOVITZ A.
új árjegyzéke,
Kolozsvártt a főtéren.

ELADÁS nagyban és egyenként.

1 acél szemüveg 70 krtól 5 frtig

1 színházi látású 5—50—100 frt.

1 orrszeptető 1 frtől . 5 frtig

1 légmérő . . . 7—36 frt.

1 orrszeptető ezüst v. tajok 3 ft 50 — 6 frtig.

1 hőmérő 60 krtól 8 frtig.
Rajzeszköz, svájci 1 frtől 40 frtig.
Különféle kéz-üvegek 70 krtól 8 frtig.

Figyelemre méltó! A látó kímélése és fenntartása gyakran czélszerű szemüveg által eszközöltek, s czélszerűtlen vagy hiányosan választott szemüveg által könnyen lehet azt veszélyeztetni. Fontos tehát tudni,

hogy a szemüveg választása nálam nem bizatik a szükségűkre,

s hogy a szemorvosok utasításai nálam pontosan teljesítettek.

VIDÉKI kereskedőknek acél, pakfong, szaruba foglalt tojásdad és ke-rek szemüvegek tucet száma 3 frt 60 — 10 frt. Orrszeptető tucet száma 5 — 10 frt. Ut tucet egyezre vásárlásánál tökéletes választékot adok, hogy minden szükségletnek meg lehessen felelni.

Minden e szakmába vágó tárgy **igazitásra** vagy cserébe elfogadtatik. Megrendelések az összeg beküldése vagy postai utánvét mellett teljesítenek és kértnek

BOSCOVITZ A-hoz
Kolozsvártt, főtéren czimeztetni.

(377)

FEHÉR MELL-SZÖRP
(weiszer Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elynyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurtnál**; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkaki-köpést, a gégeingert azonnal enybiti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **asztkörköhögést** is, s a **vérhányást**.

Egy kisebb üveg 80 kr., nagyobb üveg 1 frt. 25 kr.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: Kolozsvártt, Bnder K. gyógyszerésznél belső monostoruteza a Redout során.

Locomobile-szíjak.

(210)

(13—17)

Ajánljuk jeles
géphajtó-szíjainkat,
melyek erős színbörből készítvék,

gummi- tömlők, tömölemezek sat.
gép- faolaj, legfinomabb

ZSÁKOK,

swájci köszörü-kövek, sikamlók,
valódi lafertek,

budai malomkövek.
Terjedelmes árjegyzékek kívánatra ingyen

GEITNER és RAUSCH,
Főút, 2 sz. Pesten.

Mehlmarkt, 10 sz. Bécsben.

széles-ajkúak

STEIN J.

kölcsön-könyvtára.

ajánlja a t. c. közönségnek a téli idényre a **magyar, francia és német** regény-irodalom válogatott s legújabb temékeivel ellátott **több ezer** kötetből álló **kölcsön-könyvtárát.**

Előfizetési árak:

1 munkáért, mely	1 hóra	félévre	1 évre	biztosíték
4 kötetből áll	1 fr. 50	5 frt	8 frt	5 frt
8—10 kötetből	2 fr	7 frt	12 frt	10 frt
1 kötetért	— 60kr	—	—	—
2 kötetért	1 frt —	—	—	2 frt

Vidéki előfizetőknek alkalom nem léteben postán küldöm a könyveket.

Ha valaki a fentebb elősoroltaknál nagyobb mennyiségű könyveket kívánna kivenni, — nagyobb családok részére vagy vidékre — ily esetben aránylagosan a legutányosabb feltételek eszközölhetők.

Ugyanesak **Stein Jánosnál** Kolozsvártt megjelent és kapható:

Kolozsvári nagy naptár

az 1869-dik közönséges évre.

Szerkesztette Léczfalvi B. László.

A m. k. felelős ministerium, m. k. hétszemélyes tábla, m. k. itélőtábla és Erdélyi tisztí-névtárával.

Ára 80 kr.

KÖZHASZNÚ

Erdélyi képes naptár

1869-dik évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

Ára 26 kr.

Riadó.

Költemények az 1848—49-ki magyar szabadságharcz idejéből.

Szerkesztette Léczfalvi B. László. Ára 1 frt.

Szabadság lantja.

Költemények az 1848—49-i függetlenségi harc idejéből.

Szerkesztette Botond. Ára 1 frt.

Ugyan csak **Stein Jánosnál** kapható:

BOCSOR ISTVÁN

Magyarország történelme

Különös tekintettel a jogfejlésre.

VI-dik füzet 1848-ig. Ára 1 frt 50 kr.

Az eddig megjelent 6 füzetnek ára 7 frt 50 kr.

Dr. WENZEL

Magyar magánjog. Ára 4 frt.

Az 1868-diki

országgyűlési törvényczikkek

I—XXVI. Zsebkadás. Ára 60 kr.

Az 1865—68-dik évi

országgyűlési törvényczikkek

8-adrét kiadás. 1865—67. I—XVIII. 1868. I—XXVI. Ára 84 kr.

(375)

(1—*)

ELŐLEGES HIRDETÉS!

HÜTTEMANN G.

jelenleg N.-Váradon fekvő, 18 kitűnő lovarnóból, 26 lovarból, Párisból érkezett jeles balletánczosokból és gymnastikusokból, egy 40 db. lóól, közülök 16 a legkitűnőbb idomított telivér, és egy betanított óriás elefántból álló nagyszerű

lovar-társulata,

városunkon át Odessa felé utazván, **jövő hó kezdetével** 12 fényes előadást rendezend s ajánlja magát a t. cz. közönség és cs. k. őrség becses figyelmébe.

(376)

(1—1)

Egy képzett **gazdatiszt** alólírnál alkalmazást nyerhet. A feltételek iránt érkezhetni személyesen vagy levél által Orallya-Boldogfalván u. p. Hátszeg 1868. oct. 27-én.

Haver Mihály,

a Kendeffy féle jószágok haszonbérloje.

(369)

3—3

Kerestetik

egy egyedül álló vagy hajadon nő háztartás vezetésére egy gyermektelen családdhoz, ki azonnal, vagy legfeljebb november 1-ig szolgálatba léphet. Bővebb értesítést nyerhetni a piacon a 454. sz. alatti irodában.

(1)

(36—50)

(2—4)

Medvák.

Nehány példány egészen nagy medve, melyek testükön és fejükön nincsenek megcsontolva — vásárolhatik.

(362)

Lix G.-hez Bécsben.

Riemersstrasse № 10 intezendő.

H I R D E T É S E K.

(342)

Alóírtak van szerencsése a nagyérdemű t. ez. közönséggel tudatni, hogy minden kigondolható szűcskészítményekkel dusan ellátott **raktárát** a jelen téli évszakra ujonnan rendezvén, különösen ajánlja, mindkét nembeli

bundaít,

melyek finomságok és csinos kiállításokért már az 1857-iki kolozsvári kiállításon **ezüst** éremmel lőnek kitüntetve,

hogy pedig a tölem vásárolni kívánó vidéki uraságoknak és urhölgyeknek megrendelésüket könnyítsem, ide iktatom készítményeim jegyzékét a legutányosabb árakban u. m.

1 db.	Sebastopol	astrigánból	70—100 ft.	
1	"	dtto	Sicillánér	45—50 "
1	"	dtto	tengeri vidrából	50—60 "
1	"	férfi	városi bunda	45—60 "
1	"	"	utazó dtto	40—50 "
1	"	"	igazi fehér farkassal	90—140 "
1	"	"	legfinomabb soppal	120 "
1	"	női bunda	pézma prém és róka béléssel	85—110 "
1	"	"	észak amerikai kalniszki prémmel és róka béléssel	100—140 "
1	"	"	amerikai nyest prém és róka béléssel	95—125 "
1	"	"	pézma prém vadmaeska béléssel	70—75 "
1	"	"	brabant prém, macska és báránybőr béléssel	28—60 "
Salon	női gallérok	mindenfélé prémből	14—30 "	
Női	karmantyuk	különbféle prémből	diszes kiállítással	6—18 "
"	Boarok	3 rőf	hosszuak	10—16 "
"	"	férfi	sipkák	3—12 "

Végül kaphatók tigris, párduez, hiéna, fehér és erdélyi medve, tengeri oroszlán és más fajú vad bőrből készült szőnyegek.

Melyek előterjesztése után bátor vagyok figyelmeztetni a tiszt. megrendelő urakat és urnőket, a kelme színét, úgy a bunda hosszát és bőségét pontosan megjegyezni, tisztelettel

Frohátszki János,
szűcsmester Kolozsvárt.

A legfelsőbb szabadalmazott biztosító társaság

„DONAU“

Bécsben, két millió o. é. frt

alaptőkével, a melyből 5000 darab 200 ftos részvényben

egy millió o. é. forint kibocsátva és készpénzül teljesen befizetve van, közt tűz-, élet- és szállítmány- biztosításokat

a minden üzletágra nézve kibocsátott nyomtatott biztosítási feltételek szerint.

A „DONAU“ a cs. kir. első ausztriai biztosító társaság által kötött, még érvényben levő minden biztosítást, a megfelelő díj-bevételekkel és díj-tartalékokkal együtt, átvett s ennek következtében készpénz vagyona három millió o. é. forintnál többre rug.

Miután a „DONAU“ az 1868 január 23-án Pesten kelt magas kibocsátvány-nyal a magyar korona országaira terjedő üzletfolytatásra engedélyt nyert, az erdélyi vezérigazgató

Fabricius Károly és fiai urakra Brassóban ruháztak át.

Kérjük erről tudomást venni, s ügyelendünk, hogy a bizalomnak, melylyel a legfels. szabad. biztosító társaság „DONAU“ megtiszteltetend, minden irányban megfelelünk. Célul tűztük ki magunknak, eljárásunkban szigorú becsületesség, üzleti viszonyaink nyilvános bevallása, az üzleti ügyek pontos ellátása s kötelezettségeink igaz-elmű és gyors teljesítése által megfelelni a kívánalmaknak, a melyeket a közönség egy biztosító társaságtól joggal követelhet.

Bizonysítjuk, hogy minden az első ausztriai biztosító társaságnál kötött s még érvényben levő biztosítások lejáratukig felelőségünk alatt állnak, s hogy ezekért díj-utánfizetés követeltetni nem fog.

Minden, a magyar korona tartományainban kötött biztosításokért a „DONAU“ illetékes bíróságul a pesti I. folyamodványú váltótörvényszéket fogadta el.

Bécs, augusztus 1-én, 1868.

Legfelsőbbleg szabadalmazott biztosító-társaság „DONAU“

Pesta, választmányi tag.

Colditz, vezér-igazgató.

Vonatkozással a fennebbi hirdetményre, alóírt vezérigazgatóknak ajánlja magát **tűz-, élet- és szállítmány biztosítások** elfogadására, s minden felvilágosításra készen nyilatkozik.

Szabályok, átnézetek és feladományi iven ingyen szolgáltatnak.

Brasó, augusztus 1-én, 1868.

a vezérigazgatók:
Fabricius Károly és fiai, iroda: főtér.

Legfelsőbbleg engedélyezett biztosító-társaság „DONAU“ Bécsben.

Üzlet-kimutatás

az 1867 szeptember 1-től (üzlet kezdete) 1868 május végeig átvett biztosításokról.

Biztosított összeg forint.	Tiszta díj- bevételek forint.	Visszbiztosítás és megsemmisítés		Tiszta díj forint.	Károkok		
		biztosított összeg forint.	Díj forint.		Száma.	Ezekből összesen forint.	Tiszta díj- bevételek forint.
a) Tűzbiztosítás.	642,929.204	1,485.268	136,798.825	455.061	1,030.207	1296	407.653
b) Szállítmány-biztosítás.	31,866.062	82.256	4,310.664	20.125	62.130	1331	27.432
c) Jégbiztosítás.	4,262.840	90.119	2,222.062	48.178	41.943	289	45.000
d) Életbiztosítás.	7,461.517	169.106	1,203.301	18.872	150.233 *	92	65.628
		és 26.785.36 biztosított évjáradék.		*) Ehez járul még a meglevő tartalék		745.000 forint.	

Bécs, július 3-án, 1868.

Legfels. enged. biztosító-társaság „DONAU“

Pesta, választmányi tag.

Colditz, vezér-igazgató.

Igazgató választmány.

Elnök: báró Henikstein Vilmos, nagykereskedő, több magas rend vezénylője és lovagja, hollandi főcensul sat.

Alélnök: lovag Wertheimstein Leo, a Ferdinánd császár éjszaki vaspálya igazgatója, bajor kir. consul, több magas rend lovagja.

Igazgató választmányi tagok.

Linai Löwenthal J. M. nagykereskedő, a nemzeti bank igazgatója, cs. kir. tanácsos, az első ausztr. takarékpénztár igazgatója, több magas rend lovagja, sat.

Figdor Gusztáv, nagykereskedő, sat.

Lippmann J., nagykereskedő, birodalmi tanácsos sat.

Pesta Antal.

Knoblauch Frigyes, vezérigazgató) a magdeburgi tűzbiztosító

Lange T. igazgató) társulatnál.

Koch Frigyes, a magdeburgi jégbiztosító társaság vezér-igazgatója.

Igazgatóság:

Vezérigazgató: Colditz Károly.

A vezér-igazgató helyettese: Oertel H., igazgató.

Iroda: Bécs, Schwarzenberg-tér 14.

(334)

31/10

(4—12)

Selyem- és divatárú raktár
a z

OSZTRÁK KORONAHÉRCÉGEHEZ

Bécs a Bognergasse szegletén Bécs.

Következő cikkek tetemesen leszállított árban árultatnak.

SELYEM-KELMEKÉSEN:

Színes tafeta, egészen tiszta selyem, legújabb mustrák szerint, rőf száma 1 rft 40 krtól 2 rftig.

Ruha-, atlasz-, egész selyem, minden színben,

rőfe 2 rft 10 kr.

Színes faille 2 rft 50 krtól kezdve.

„ grosgrains, rőf száma 2 rft 75 kr.

Egy tökéletes fekete selyem ruha,

kezesség mellett 18 rft — kr.

Egy lyoni foulard-ruha, legjobb

minőségű (10 rőf, 1/4 széles) 12 rft — kr.

Legújabb gypjú-szővetek nagyszerű raktára. Különösen

figyelemre méltó:

Egy nagy mennyiségű **demí Luster**, 1/4 széles, rőfe 25 kr.

Mustrák kívánatra ingyen és bérmentesen küldetnek.

DIAMANT és MÜLLER.

(370)

(2—3)

A kolozsvári **takarékpénztár-egylet** alapszabályai a nagyméltóságú magy. kir. ministerium által véglegesen megerősítettén, s az alapszabályokban kormányilag megállított **100,000 forint** biztosítási tőke fele részét a részvényesek teljesen befizetvén, az egylet szervezte és berendezte magát s az igazgatóság az igazgató-választmány határozatához képest az intézet munkálkodását f. évi november 1-ső napján a főtéren 162 szám alatti (Gr. Gyulai-ház) helyiségében megkezdte.

Midőn a kolozsvári takarékpénztár megnyitást szerencsések vagyunk a tisztelt közönségnek jelenteni, szükséges tájékoztás végett értesíteni sietünk.

A) Hogy az egylet célja: a kevésbbé vagyonos osztályoknak is alkalmas nyújtani megtakarított vagyonuk biztos elhelyezésére; célja továbbá, hogy a betételeket kamatok s ezek kamataival szaporítsa s a munkásság és takarékoság szelleme ébresztésére hasson.

B) Az intézet ügykezelését illetőleg: a legkisebb összeg, melyet az intézet bétételképen elfogad, 25 krajczár; a kamatozás azonban csak egy forint-tól kezdődik.

A kamatláb minden bétételre 5%. Az intézet azonban e kamatlábat a körményekhez képest emelheti vagy szállíthatja, miről a t. ez. közönséget előre értesíteni fogja.

A hó első felében történt bétételek után a kamatok ugyanazon hó 16-dik, a hó második felében bétételek után a következő hó 1-ső napjától kezdődőleg számítottatnak.

A félvénként felszámított kamat január 16. és július 16-tól kezdve kivethető. Ha azonban a bétető a bétéveskor kijelenti, hogy a kamatokat nem kívánja félvénként rendszeresen kivenni, az esetben a kamatok után a kamat megszakadás nélkül számítottat.

Minden bétető könyvecskét kap, melybe a bétételek és kivételek bejegyzetnek. A könyvecskére vonatkozó alapszabályi cikkek a könyvecskében is megvannak.

A könyvecske díj- és bélyegmentes.

C) Az intézeti pénzek elhelyezésére nézve: az intézet

1. előlegez előre fizetendő törvényes kamat és illeték mellett: a) mindenféle olyan hitelpapírokra, melyek a hivatalos árfolyam-lapban jegyezettek. b) Arany és ezüst pénzre a nyers érték erejéig.

2. Hitelt ad: a) kolozsvári nyilvános pénztézeteknek. b) Közhitelben álló magánosoknak.

3. Leszámitol: a) váltókat. b) Leszámitolás útján megszerezhető beföldi állampapírokat és azok szelvényeit.

4. Vásárol: kamatozó államkötvényeket s nagyobb vállalatok kötvényeit és zálogleveleit.

Végül az intézet jótékony és közhasznú célok, mint iskolák, szegény- és betegpótlak gyámlatása tekintetéből ezeknek tett ajándékokat és hagyományokat is elfogad s azokat külön könyv mellett vezetve, kamathalmozással növeli.

Az intézet ügyleti ideje, ünnep- és vasárnapok kivételével, délelőtti 9 óratól 12 óráig.

Az igazgató-választmány nevében:

Kolozsvárt, október 23-n 1868.

Korbuly Gergely, igazgató.

Kovácsi Antal, helyettes jegyző.

(348)

31/10

(3—3)

Wertheim F. és társa
uraknak Bécsben.

cs. kir. szab. első pénzszekrény-gyár.

Stanislaw, október 7. 1868.

A f. é. **szeptember 28-án** itten előfordult **borzasztó tűzvész** alkalmával, az **Öntől** a múlt évben vásárolt 15.720 számú **pénzszekrény**

50 óra hosszant volt a legnagyobb tűznek kitéve.

E pénztár az irodában állott földszint, s az első és második emeletről leomló égő gerendák tűzét kelle kiállnia.

Örvendek megmondhatni Önnek, hogy **e pénzszekrény a legnagyobb tűzpróbát fényesen kiállta,**

mert a benne levő papírok mind sértetlenül maradtak.

Tisztelettel,

Kiesler K. váltóiroda.

Egyedüli raktár Erdély számára

Kolozsvárt

HEYMANN ZSIGMONDNÁL,

főtér 454 sz.

(305)

31/10

(9—12)

A tisztelt
HÖLGYVILAG
számára.

BOPPEDE

legújabb őszi és téli

öltönyök

legnagyobb raktára

Bécsben

Stadt, Plankengasse, 6 sz.

Csak a legjobb, különösen választott s legújabb kelmékből készítve, mindenkor raktáran találatnak:

1 Jaques plüshből	12 rft
1 „ „	9—12 „
1 fin. „	15—18 „
1 „ Velourból	8—15 „
1 „ legfin. divat-kelméből	15—30 „
1 „ fekete	4—30 „
1 fél-Paletot	12—36 „
1 téli-Paletot	15—48 „

Selyem- és bársony-cikkek minden árban.

Utazó és eső-köpenyek legnagyobb raktára.

A legnagyobb figyelem s azonnali eszközése iránt a megrendeléseknek kezkesedik a cég sok éves fennállása, s minden nem megfelelő tárgy 14 napi időközben becséréltetik.

(13—24)

A fogak tisztítása!

(214)

Anatherin-Szajviz,

melynek szabadalma 1865-ben lejárt, s melynek kitűnő jósága felől számos bizonyíték létezik,

kapható: **Spitzenmüller C.** készítőnél, Bécsben gyógyszerész am hoken Markt.

Kolozsvárt: **Usapó Sándornál.**

(316)

31/10

(9—12)

Stock im Eisen
Bécsben,
ELSŐ S LEGNAGYOBB

hölgy-divat raktár

2000 hölgy-öltöny	3 ftól fölfelé
3000 őszi paletot	5 „
2000 téli paletot	8 „
1500 „ köpeny	10. 15. 20 ftól
3000 újjas minden színben,	3 1/2 ftól fölfelé.
Angol bársony-paletot-ok	15—20 ft.
„ selyem-bársony „	50—180 „

RUHAKELMEKÉSEN

a legújabb.

1 Mohair-ruha	3 1/2 4 1/2 ftól fölfelé
1 fin. lüster- „	5 6
1 angol divatkelme ruha	7—12 ftól

10,000 shawl és kendő **3—25 és 100 frt.**

Mustrák ingyen és bérmentesen Megrendelések pénzbekezdés vagy utánvét mellett.

GRAF PIUS.

Bécs, Stock im Eisen.

(10—10)

(10-12)

(7—12)

Iskola Alapítvány

1 „ eziistoe foglalva, 1 ft 50 kr., 2, 3 ft.

(4-24)

1

THE 80 RIF

Centru Scoală - BCU Cluj-Napoca

a hol is intézetek, gyárosok, kereskedők és iparosok számára megkívántató, valamint háztartási és gazda-tisztai számadásokhoz, úgy szintén községi hivataloknak szükséges — bármily alaku — kisebb és nagyobb vonalzott és vonalzatlan **könyvek** — nagy választékban — határozott gyári áron kaphatók.